

جمهوری اطلاعات

هویت دیجیتال
باشنه آشیل دولت الکترونیک

حامد اکبری
پژوهشگر سیاست‌گذاری دولت الکترونیک

● میلیون‌ها ایرانی سال‌هاست که منتظر اتفاقی مهم و راهگشا در فرایندهای اداری به نام دولت الکترونیک هستند که شعار آن همواره از سوی دولت‌ها داده شده است. این انتظار طولانی، توقعات را از مفهومی به نام دولت الکترونیک، معشوش و از دایره واقع‌گرایی و تعریف صحیح آن خارج کرده است، همچنین نتایج ناخوشایندی را نیز در بر داشته است. از یک سو، شهروندان که با بزرگ‌ترشدن و پیچیده‌ترشدن جامعه به دنبال راه برون‌رفتی از چنگال بوروکراسی ناکارای دولتی بوده و با حجم و شتاب توسعه و همه‌گیرشدن ابزارهای ارتباطی هر روز ناراضی‌تر می‌شوند و از سوی دیگر، دستگاه‌های دولتی تحت فشار این تقاضای طبیعی به‌علاوه ابهام در سیاست‌گذاری و اجرای دولت الکترونیک از سوی دولت و سازمان فناوری اطلاعات به‌عنوان متولی اصلی این حوزه، بهره‌بر به ارائه خدمات الکترونیک ناموزون و معوجی به شهروندان شده‌اند. درواقع، عدم فهم درست از این موضوع باعث فروکاست‌شدن دولت الکترونیک به ارائه خدمات الکترونیکی نامنظم دولتی شده است.

شرط لازم و حیاتی برای ارتباط‌دادن خدمات با افراد حقیقی در موضوع خدمات دولت الکترونیک، ایجاد یک زبان مشترک و به تعبیری «نخ تسبیح مجازی» است. شکل‌گیری اکوسیستم همکاری داده‌ای و اطلاعاتی در موضوع خدمات دولت الکترونیک اساسا معلول زیرساختی به نام «هویت دیجیتال» است. هر خدمتی برای ارائه به شهروندان، براساس قوانین و آیین‌نامه‌ها به یک سلسله از پیش‌نیازهای حقوق اداری و اقدامات هویتی نیاز دارد. یعنی هر خدمت برای ارائه به هر فرد مسیری کلاسیک و همیشگی ذیل عنوان «حراز هویت» را طی می‌کند تا ظرفیت قطع دادن خدمت موردنظر با هویت شهروندی فرد خدمت‌گیرنده فراهم و اخذ خدمت مقدور شود.

متأسفانه به دلایل تاریخی که از وظیفه این یادداشت بیرون است اساسا هیچ‌گاه ثبت و تجمیع اطلاعات افراد و مدیریت اطلاعات و دانش مرتبط در هیچ‌کجای کشور تعریف و اجرا نشده است که بتوان بر همان بستر، فرایند دیجیتالیزه‌کردن اطلاعات را آغاز کرد. به عبارت دیگر، هر تکه از اطلاعات یک فرد، به فرض وجود، صحت و روزآمدبودن، در دستگاهی مستقل ثبت و ضبط شده است. مثلا اطلاعات پایه و هویتی افراد در سازمان ثبت احوال، اطلاعات وضعیت دارایی‌های حقوقی در سازمان ثبت اسناد، اطلاعات بیمه‌ای در سازمان تأمین اجتماعی، اطلاعات قضائی در قوه قضائیه و پلیس، اطلاعات تحصیلی در وزارت آموزش‌وپروورش و وزارت علوم که البته هرکدام هم بنا به شهر و استان موردنظر به صورت جداگانه و مستقل ثبت شده است. این اتفاق باعث ایجاد مشکلی سرطانی به نام نظام استعلامات شده که هر روز هم پیچیده‌تر و فریه‌تر می‌شود و اساسا با فلسفه دولت الکترونیک در تضاد است. احتمالا خواننده محترم می‌پندارد که هر فرد دارای کد ملی است و این کد، ظرفیت حل این مشکل را دارد. اما ماجرا به این سادگی نیست! تاریخ اجرای دولت الکترونیک نشان داده این موضوع نتوانسته مشکل را حل کند. البته بدیهی است وجود کدی یکتا برای افراد با هر عنوان، مثلا کد ملی، از الزامات ارائه خدمات مجازی است و بدون آن اجرای دولت الکترونیک منتفی است. ولی بحث اصلی بر سر مسئله احراز هویت است. یعنی هرکسی برای اخذ خدمات دولتی، باید هم هویت خود را به ارائه‌دهنده خدمت اثبات کند و هم سایر اقلام اطلاعاتی را که آیین‌نامه‌ها تعیین کرده‌اند با استفاده از نظام استعلامات فیزیکی یا مجازی با خود همراه و به دستگاه مورد نظر اعلام کند. آنچه درواقع در دولت الکترونیک با سیاق فعلی شاهد آن هستیم، اضافه‌شدن یک یا چند مرحله به فرایند بوروکراتیک اداری و پیچیده‌تر اخذ خدمات دولتی است. موضوعی که می‌بایست یکبار برای همیشه به صورت اصولی و منطقی در کشور حل بشود موضوع هویت دیجیتال است که بتواند در دنیای مجازی، هویت هر شهروند را به صورت حقوقی نمایندگی کند. هویت دیجیتال یک اصل بنیادی است که بیشتر کشورهای توسعه‌یافته بر سر آن به اجماع قابل قبولی رسیده‌اند و هر روز به کیفیت، امنیت و امکانات بالفعل وابسته به آن هم اضافه می‌شود. لازم به ذکر است که این موضوع از مجموعه وظایف حاکمیتی و در دیف کالاهای عمومی طبقه‌بندی می‌شود. زیرا هر فرد ایرانی قانونا شهروند کشور محسوب شده و دولت ایران باید مجموعه‌ای از حقوق او را به رسمیت شناخته و سبدی از خدمات که در قانون تصریح شده را برای او فراهم کند. ولی احراز هویت افراد از وظایف دولت و دستگاه‌ها است و نه از تکالیف شهروندی! اما سؤال اصلی اینجااست که متولی سیاست‌گذاری، ایجاد و تنظیم‌گری هویت دیجیتال در کشور چه کسی است؟ و اساسا چه نهادی شایستگی و امکان اجرای آن را دارد؟ که این موضوع نیاز به سیاست‌گذاری جامع و آینده‌نگر با همکاری همه ذی‌نفعان دارد.

شرق: حقوق کارکنان دولت دیگر از شیوه سنتی افزایش نمی‌یابد. بناسات از ۱۰ درصد افزایش حقوقی که برای سال آینده کارکنان دیده شده، پنج درصد از طریق بودجه و پنج درصد از طریق افزایش بهره‌وری دستگاه‌ها تأمین شود. معنی این گفته آن است که در صورتی‌که دستگاه‌ها نتوانند افزایش بهره‌وری داشته باشند، ناگزیر خواهند بود از بودجه سایر بخش‌های خود مانند بودجه بخش‌های توسعه‌ای حذف کرده و به حقوق کارکنان تخصیص دهند. این وظیفه سنگین در شرایطی بر عهده دولت گذاشته شده که بازبید مردوخ، عضو شورای راهبری سازمان ملی بهره‌وری ایران، در گفت‌وگو با «شرق» اجرای این سیاست را دست‌کم برای سال آینده، امکان‌پذیر نمی‌داند. به‌این‌ترتیب، دستگاه‌ها ناگزیر به صرفه‌جویی در بودجه توسعه‌ای خواهند بود. بر این اساس، مردوخ‌ی تأکید می‌کند: ممکن است کسی این استدلال درست را داشته باشد که با افزایش بهره‌وری دستگاه‌ها و کاهش هدررفت منابع، می‌توانیم مقدمات رفاه کارکنان دولت را فراهم کنیم؛ اما آیا در حال‌حاضر سازوکار مشخصی برای این افزایش بهره‌وری وجود دارد؟ پاسخ من منفی است. میزان افزایش حقوق سالانه کارکنان دولت شاید مهم‌ترین تصمیم اقتصادی دولت از نگاه کارمندان و کارگران ایرانی باشد. رقمی‌که هرساله پای تحلیل‌های اقتصادی را به خانه و محل کار کارکنان دولت باز می‌کند و معمولا نیز با رضایت حقوق‌بگیران دستگاه‌های دولتی همراه نمی‌شود. تناسبنداشتن بین افزایش حقوق کارکنان دولت با نرخ تورم در سال‌های دولت نهم و دهم، باعث شده است هنوز و پس از چهار سال از آغاز به کار دولت تدبیر و امید، هرساله مسئولان دولت نیاز به تأکید دوباره را بر بالاتربودن نرخ افزایش حقوق‌ها نسبت به تورم سالانه احساس کنند. امسال نیز محمدباقر نوبخت، در نشست هفتگی در جمع خبرنگاران خبر از افزایش ۱۰ درصدی نرخ حقوق کارکنان دولت، شرکت‌ها و بخش کارگری داد که کمی بیشتر از ۹ درصد نرخ تورم پیش‌بینی‌شده برای سال آینده است. نوبخت در سخنان خود با تأکید بر اینکه در سال جاری نیز ۱۰ درصد افزایش حقوق کارکنان دولت در حالی صورت گرفته که نرخ تورم ۷٫۸ درصد بوده است، خبر از بودجه‌ریزی به روش عملیاتی در سال آینده داد. بودجه‌ریزی عملیاتی که در واقع نوعی سیستم یکپارچه برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و ارزیابی است، با بررسی شاخص‌های عملکردی و مشخص‌شدن میزان بهره‌وری هر دستگاه، به هدفمندشدن هزینه‌های دولت می‌انجامد و دقیقا به همین دلیل است که نوبخت در سخنان خود تأکید کرد هر میزان دستگاه‌ها بهره‌وری بیشتری داشته باشند، به نفع خودشان خواهد بود. نوبخت اضافه کرد: دیگر نمی‌توانیم بودجه را با شیوه سنتی

اقتصاد

تصمیم دولت برای پرداخت بخشی از دستمزد کارکنان دولت از محل افزایش بهره‌وری در بودجه ۹۷

بودجه توسعه‌ای زیرپتک حقوق

عکس: تسنیم

تهیه و درصدی را متناسب با تورم سالانه روی آن بگذاریم؛ زیرا دولت منابع محدودی در اختیار دارد و ادامه کار جز با صرفه‌جویی و ارتقای بهره‌وری ممکن نیست. به‌این‌ترتیب، افزایش حقوق کارکنان دولت در سال آینده، به افزایش بهره‌وری دستگاه‌ها کره خورده است؛ اما آیا افزایش بهره‌وری دستگاه‌های دولتی در حال‌حاضر امکان‌پذیر است و از آن مهم‌تر، می‌توان آن را به شکل واقعی اندازه‌گیری کرد؟ در شرایطی که سهمی از منابع تأمین برای افزایش حقوق کارکنان دولت به افزایش بهره‌وری دستگاه‌ها منوط شده، وزارتخانه‌هایی مانند آموزش‌وپروورش چگونه می‌توانند بودجه لازم برای افزایش حقوق فرهنگیان را فراهم کنند؟

لازم‌است؛ اما ممکن به نظر نمی‌رسد

بازبید مردوخ، پژوهشگر اقتصادی و عضو شورای راهبری سازمان ملی بهره‌وری ایران درباره امکان افزایش بهره‌وری سازمان‌ها به «شرق» می‌گوید: اگرچه سال‌هاست در جهان به مفهوم بهره‌وری توجه شده است؛ اما متأسفانه در ایران تا چند سال قبل، به آن توجهی جدی نشده بود. باین‌حال، در حال‌حاضر اقداماتی زیربنایی در سازمان ملی بهره‌وری در حال انجام است که اگر به نتیجه برسد، تازه می‌توانیم بفهمیم در چه وضعیتی قرار داریم. با توجه به این موضوع، اینکه دستگاه‌ها خودشان خواهند بهره‌وری را افزایش بدهند و مبنای آن را از آن‌ها بعنوان حقوق به کارکنان خود بپردازند، از نظر من در سال آینده عملی نخواهد بود. از طرفی، به نظر من تعداد حقوق‌بگیران دولت در حال‌حاضر بسیار زیاد است و این حجم از نیروی انسانی حقوق‌بگیر، فشار بیش‌ازحدی را به بودجه کشور تحمیل می‌کند. ممکی است کسی این استدلال درست را داشته باشد که با افزایش بهره‌وری دستگاه‌ها و کاهش هدررفت منابع، می‌توانیم مقدمات رفاه کارکنان دولت

عادات چای‌نوشی در چهارمین کشور مصرف‌کننده بزرگ بررسی شد

نفوذ چای کیسه‌ای در شهرهای پر جمعیت‌تر

شرق: از زمانی که کاشف‌السلطنه و همراهانش با مشقت فراوان بوته‌های چای را بر دوش کشیدند و این بوته‌ها در دل سرزمین چای‌نوش‌ها آرام گرفتند، دو صده گذشته است. در این مدت، ایرانیان نشان داده‌اند چاره فرونشاندن عطش را تنها نوشیدن چای آرام می‌کند. از عرق‌ریزان تابستانی تا دل بیخ‌بندان‌های زمستان، با نوشیدن یک فنجان چای همه سختی‌ها به ورطه فراموشی سپرده می‌شود. طبق بررسی شرکت تحقیقات بازار و رسانه امروز، چای‌نوشی بخشی از زندگی ۹۰ درصد ایرانیان است و در این راه، چای دهم‌دهه مصرف بیشتری دارد تا چای کیسه‌ای (تقریبا دو به یک). در میان انواع چای، چای سیاه بر سبکوی نخست ایستاده و با اختلافی فاحش، چای سبز و طعم‌دار در رتبه‌های بعدی‌اند. ظاهرا نبض تند زندگی امروز دستان چای کیسه‌ای را در دستان چای‌نوش‌ها قرار داده است. در شهرهایی مانند تهران، کرج، مشهد، کرمان و تبریز، چای کیسه‌ای جایگاهی مناسب و نفوذی بیشتر دارد و در شهرهای جنوبی و غربی از چشم می‌افتد! باین‌حال، بر مصرف‌ها ترجیح می‌دهند چای دم‌کردنی بنوشند تا چای کیسه‌ای. نکته دیگری که جالب‌توجه است، تفاوت چشمگیر استفاده‌کنندگان چای بسته‌بندی در مقایسه با چای با است. تقریبا نیمی از مصرف‌کنندگان دغدغه برند دارند؛ یک‌سوم ایشان وفاداران برند خاصی هستند و باقی، به مصداق «به هر گل می‌رسند می‌پویند او را»، بر انواع‌های متفاوتی استفاده می‌کنند. او اولویت‌بندی مصرف برندهای چای

نیز در سراسر کشور یکسان نیست؛ برندهای برتر در شهرهایی مانند اهواز، تبریز و تهران کمی تفاوت دارند. طبق پژوهش‌های XPOS، چای همچنان محبوب‌ترین نوشیدنی در ایران است. ایرانیان با سرانه مصرف ۱٫۵ کیلوگرم چای در سال، چهارمین مصرف‌کننده چای در

جهان به‌شمار می‌روند و طبق آمارهایی که از سال گذشته به دست آمده است، روی‌هم‌رفته حجم مصرف چای در سال گذشته روندی صعودی داشته است. با تمام این اوصاف، اگرچه چای ایرانی از مرغوب‌ترین چای‌های تولیدی در جهان است؛ اما در این بازار

پرقابلیت، سوای ۱۳۵ شرکت داخلی، ۱۴۰ شرکت خارجی نیز حضور دارند و خلاف آرامش ظاهری حاکم بر بازار، رقابت نفس‌گیری در جریان است. در این رقابت، یکی از برندهای ایرانی پیشتاز است و در پی آن، دو برندی که وارداتی هستند قرار دارند.

خبر

اجرای توسعه مشاغل خانگی
در ۹ استان آغاز شد

● با امضای تفاهم‌نامه همکاری وزارت کار و جهاد دانشگاهی، توسعه مشاغل خانگی در ۹ استان کشور کلید خورد. به گزارش مهر، علی ربیعی در آیین امضای تفاهم‌نامه همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و جهاد دانشگاهی و انعقاد قرارداد توسعه مشاغل خانگی در ۹ استان برای ۲۰ هزار نفر، اشتغال را مهم‌ترین مسئله دولت دانست و گفت: قطعا نیازمند ایجاد فرصت‌های شغلی زیادی هستیم؛ البته باید فرصت شغلی ایجاد کنیم. وزیر کار، تعاون و رفاه اجتماعی افزود: اولین اقدام ما ایجاد فرصت شغلی است که باید افراد را آماده کنیم که بتوانند با چند متغیر واسط فرصت‌ها را به ایجاد شغل تبدیل کنند و این مسیری است که ما در حال پیمودن آن هستیم و اصلی‌ترین راه ما به شمار می‌رود و از هر راهی برای ایجاد فرصت‌های شغلی استفاده خواهیم کرد. او تصریح کرد: در تک‌تک وزارتخانه‌ها این مباحث دیده می‌شود، حتی ظرفیت‌هایی که دیده نمی‌شوند و نهفته هستند، می‌توانند به‌عنوان فرصت شغلی، بررسی و به طرح تبدیل شوند؛ امیدواریم بتوانیم در سال جاری و سال آینده از ظرفیت‌های ایجادشده و در حال ایجاد، فرصت‌های شغلی بیشتری ایجاد کنیم. ربیعی اظهار کرد: تنها با اتصال خدمات به بخش «آی‌سی‌تی» در دو سال، ۳۲۰ هزار شغل فرصت‌یابی شد که باید با متغیرهایی به شغل تبدیل شوند؛ یعنی آن قدر ظرفیت وجود دارد که حتی با میان‌رشته‌ای و اتصالات میان‌بخشی ظرفیت‌ها خود را نشان می‌دهند؛ برای مثال اتصال خدمات به بخش «آی‌سی‌تی» ظرفیت‌های بسیار خوبی به ما نشان داده است. او در ادامه یادآور شد: تعریف و ماهیت شغل در حال تغییر است. حتی تغییر قوانین تأمین اجتماعی و سایر قوانین را دنبال می‌کنیم که آنها را به سمت رسمی‌شدن نیز ببریم. از فرصت‌یابی جدید شغلی دست‌اورد خوبی را در سال گذشته و فعالیت ۱۸ ماهه خود و فرصت‌های نهفته شغلی دریافت کرده‌ایم و به پیش می‌بریم، در وزارتخانه‌های نیرو و ورزش فرصت‌های شغلی وجود دارد که با مقداری مداخله از جنس تحریک، بالاآوردن، برنامه‌ریزی و درنظرگرفتن خدمات و اعتبارات فنی می‌توانیم برای دو سه سال آینده زمینه‌سازی فرصت‌های شغلی مناسبی داشته باشیم.

مقاومت حقوقی‌ها در کانال

۸۵هزار واحدی با اهرم کدبه‌کد

● بورس تهران دیروز در گروه خودرپیی‌ها در حالی نظاره‌گر معاملات کدبه‌کد و دوطرفه‌بازیزگران این گروه بود که سایه اخبار سیاسی حول محور برجام باعث شد غلبه عرضه بر تقاضای سهام در اغلب نمادهای معاملاتی حاکم شود. به گزارش فارس، شاخص کل قیمت و بازده نقدی بورس اوراق بهادار تهران (تدیکس) در پایان معاملات دیروز ۱۱ مهر ۹۶ با کاهش ۱۵۹ واحدی روی رقم ۸۵هزارو ۳۵۵ واحد ایستاد. شاخص کل هم وزن نیز با کاهش ۱۳۱ واحدی عدد ۱۷هزارو ۷۶۲ واحد را به نمایش گذاشت. شاخص سهام آزاد شاور نیز با کاهش ۲۹۰ واحدی به رقم ۹۲هزارو ۵۸۷ واحد دست یافت. شاخص بازار اول در حالی با کاهش ۱۱۳ واحدی به رقم ۵۹هزارو ۹۳ واحد دست یافت که شاخص بازار دوم با کاهش ۳۴۲ واحدی عدد ۱۸۹هزارو ۸۶۲ واحد را به نمایش گذاشت. ارزش روز بورس اوراق بهادار تهران دیروز به ۳۴۰ هزار میلیارد تومان رسید. دیروز همچنین شاخص کل فرابورس (آیفکس) با کاهش پنج واحدی به رقم ۹۴۲ واحد رضایت داد. ارزش کل معاملات دیروز بورس تهران در حالی به بیش از ۱۴۵ میلیارد تومان رسید که ناشی از دست‌به‌دست‌شدن بیش از ۵۵۳ میلیون سهم و اوراق مالی قابل معامله در ۶۸هزارو ۶۶۸ توبت دادوستد بود.

عرضه اوراق گواهی سپرده مدت‌دار ویژه سرمایه‌گذاری عام

از چهارم لغایت دوازدهم مهر ماه ۱۳۹۶ در شعب بانک اقتصادنوین

نرخ سود
علی‌الحساب سالانه

- معاف از مالیات
- یکساله با پرداخت سود ماهانه
- قابل بازخريد قبل از سررسيد با نرخ ۱۴٪
- قابل انتقال به غير